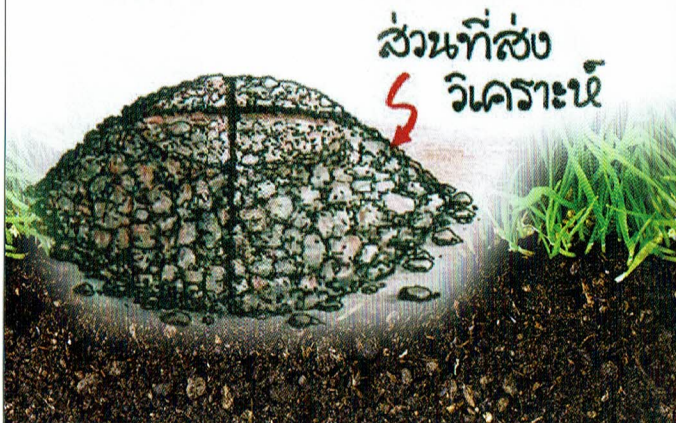

4. คลุกเคล้าตัวอย่างดินในกระป๋องพลาสติกให้เข้ากัน เทดินทั้งหมดลงบนผ้าพลาสติกทำการคลุกเคล้าให้เข้ากันอีกครั้งโดยยกมุมผ้าพลาสติกทีละ 2 มุม ที่อยู่ตรงข้ามกัน ทำสลับมุมกัน 3-4 ครั้ง แล้วแยกส่วนที่ไม่ต้องการ เช่น เศษไม้ หิน กรวด ทราาย ทิ้ง

5. หลังจากนั้นกองดินเป็นรูปฟาซี แล้วใช้มือตบยอดกองให้แบนราบ หลังจากนั้นใช้นิ้วมือขีดเป็นกากบาท (+) บนยอดกอง ซึ่งจะทำให้กองดินถูกแบ่งเป็น 4 ส่วน เก็บตัวอย่างจากกองดินนี้เพียงหนึ่งส่วน ให้ได้ดินหนักประมาณครึ่งกิโลกรัม ใส่ในถุงพลาสติกที่เตรียมไว้เพื่อส่งมาวิเคราะห์ดินต่อไป

ถ้าดินเป็นก้อนและมีขนาดใหญ่ ต้องบดดินให้ละเอียดด้วยขวดแก้วหรือครก แล้วร่อนด้วยตะแกรง

กรณีดินชื้นหรือเปียก นำมาผึ่งให้แห้งในที่ร่ม (ห้ามผึ่งบนกระดาษหนังสือพิมพ์) แล้วบดดินให้ละเอียด

6. เขียนรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับตัวอย่างดิน เช่น ป้ายเบอร์ประจำจุดเก็บตัวอย่าง ชื่อและที่อยู่เจ้าของตัวอย่าง หรือรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม เป็นต้น ผูกป้ายหรือติดกับถุงตัวอย่างดิน หรือเขียนลงด้วยปากกาเคมีกั้นน้ำ ป้ายนี้เกษตรกรควรทำไว้ 1 ชุด เพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน

เจ้าของตัวอย่างดิน.....
 ที่อยู่.....
 หมายเลขบัตรประจำตัวประชาชน.....
 ตัวอย่างที่.....เก็บมาจากหมู่ที่.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....
 เบอร์โทร.....
 ขนาดของพื้นที่ที่เก็บตัวอย่าง.....ไร่ ชนิดดิน.....
 ลักษณะของพื้นที่ () ลาดเอียง () สูง ๆ ต่ำ
 () ราบเรียบ () ลุ่ม
 ประวัติการปลูกพืช (บอกชื่อพืชที่ปลูก 2 ปีที่ผ่านมา).....
 วันที่ เดือน ปี.....ใส่ปุ๋ยเคมี ปุ๋ยอินทรีย์ อัตราที่ใช้

 พืชที่จะปลูกต่อไป.....
 ปัญหาต่าง ๆ (ถ้ามี).....

หมายเหตุ

ตัวอย่างที่เก็บนี้เป็นตัวอย่างดินบนถ้าเกษตรกรต้องการทราบลักษณะของดินล่างๆ จะต้องเก็บตัวอย่างเพิ่มเติมอีกแปลงละ 1 ตัวอย่าง โดยเก็บดินที่ระดับความลึก 40-50 ซม. เก็บแปลงละ 2-3 จุด แล้ว รวมเป็น 1 ตัวอย่าง

ส่งตัวอย่างดินมาวิเคราะห์ได้ที่ กลุ่มวิเคราะห์ดิน
 สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต 11 เลขที่ 3 ต.ท่าข้าม อ.พุนพิน
 จ.สุราษฎร์ธานี โทร. 077 311110 ต่อ 552

การเก็บตัวอย่างดิน

จัดทำโดย
กลุ่มวิชาการเพื่อการพัฒนาที่ดิน
กลุ่มวิเคราะห์ดิน
สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๑๑

ต.ท่าข้าม อ.พุนพิน จ.สุราษฎร์ธานี
 โทร. 077 311110 โทรสาร. 077 312732
 กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

การเก็บดินเพื่อวิเคราะห์สมบัติต่างๆ นั้น เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญมาก และ ถือเป็นกระบวนการแรกๆ ที่จะได้ตัวอย่างดินที่เป็นตัวแทน ที่ดีของพื้นที่ ซึ่งการเก็บตัวอย่างที่ดี จะช่วยลดความคลาดเคลื่อนที่จะเกิดขึ้น และจะทำให้ผลวิเคราะห์ที่ออกมามีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ

หลักสำคัญ

1. ตัวอย่างดินแต่ละตัวอย่างจะต้องเป็นตัวแทนของพื้นที่ที่มีความสม่ำเสมอและมีพื้นที่ไม่เกิน 50 ไร่ ถ้าพื้นที่ขนาดใหญ่หรือไม่สม่ำเสมอ เช่น มีความลาดเอียงต่างกัน ปลูกพืชต่างชนิดกัน หรือเคยใช้ปุ๋ยต่างกัน ฯลฯ พื้นที่เช่นนี้ จะต้องแบ่งออกเป็นแปลงย่อยแล้วเก็บตัวอย่างดินแปลงย่อย แปลงละหนึ่งตัวอย่าง

2. เครื่องมือต่างๆ ที่ใช้ในการเก็บตัวอย่างดินต้องสะอาดจริงๆ

3. เวลาที่เก็บตัวอย่างดินจะเก็บเมื่อใดก็ได้ แต่สำหรับการปลูกพืชตามฤดูกาล แนะนำให้เก็บดินก่อนการปลูกพืช 2 เดือน

4. พื้นที่ดินแต่ละแปลงควรเก็บตัวอย่างมาวิเคราะห์ 2-3 ปีต่อครั้ง

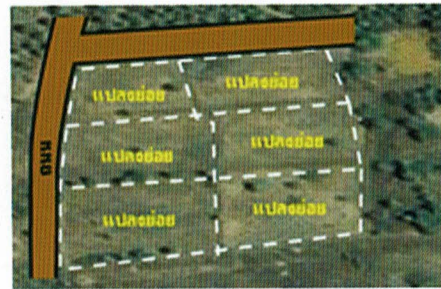
5. เพื่อให้การแนะนำถูกต้องที่สุด เกษตรกรจะต้องกรอกข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับการใช้ที่ดินที่ผ่านมาให้มากและละเอียดที่สุด

เครื่องมือในการเก็บตัวอย่างดิน

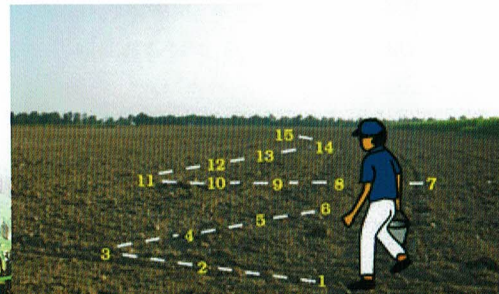
1. ถุงพลาสติกที่สามารถบรรจุดินได้ครึ่งกิโลกรัม
2. ผ้าพลาสติกขนาด 1X1 เมตร สำหรับคลุมเคล้าดินให้เข้ากัน
3. กระป๋องพลาสติก สำหรับใส่ดิน
4. จอบหรือพลั่ว

วิธีการเก็บตัวอย่างดินแบบ Composite sample

1. แบ่งพื้นที่ (ถ้าจำเป็นต้องแบ่ง เช่น พื้นที่ที่มีความลาดเอียงต่างกัน มีการปลูกพืชหรือการจัดการอื่นๆ ที่ต่างกัน หรือพื้นที่ขนาดใหญ่เกินไป) เมื่อแบ่งแล้วให้หมายเลขแต่ละแปลง เกษตรกรควรทำแผนที่แสดงการแบ่งแปลงนี้ด้วยเพื่อกันลืม

2. พื้นที่นาหรือพืชไร่ ให้ทำการสุ่มเก็บตัวอย่างดินให้ทั่วในแต่ละแปลง ประมาณ 15 จุด

กรณีเป็นสวนไม้ผลหรือไม้ยืนต้น ให้เก็บดินภายในทรงพุ่มต้นละจุด ประมาณ 15 ต้น ในแต่ละแปลง

3. ใช้พลั่วหรือจอบขุดดิน โดยความลึกแตกต่างกันตามตาราง

ชนิด	ความลึก (เซนติเมตร)
ข้าว	10
พืชไร่ (ข้าวโพด มันสำปะหลัง)	15
ไม้ยืนต้น	30

การเก็บดินแต่ละจุด ให้ใช้พลั่วหรือจอบขุดดินเป็นรูปลิ้มลึกประมาณ 15 ซม. หลังจากนั้นเก็บดินโดยใช้พลั่วแซะดินข้างหลุม (ด้านเรียบ) ให้ได้ดินเป็นแผ่นหนาประมาณ 2-3 ซม. จนถึงก้นหลุม ดินที่ได้เก็บรวบรวมใส่กระป๋องพลาสติก จนครบทั้ง 15 จุด (ซึ่งถือเป็น 1 ตัวอย่างดินของพื้นที่นี้)

